

ગુજરાતમિત્ર ૧૬૩ વર્ષ

મંગળવાર ૧૪ એપ્રિલ, ૨૦૨૬

ટ્રમ્પ અમેરિકાને ‘નાટો’માંથી બહાર ખેંચી લેશે?

મધ્ય એશિયાના યુદ્ધ અને તનાવભર્યા સંજોગો વચ્ચે ઉત્તર એટલાન્ટિક વિસ્તારના દેશોના લશ્કરી ગઠબંધન નાટો સાથે પણ અમેરિકાને, ખરેખર તો અમેરિકી પ્રમુખ ડોનાલ્ડ ટ્રમ્પને તનાવ ચાલી રહ્યો છે. ઘણરાયેલ અને કેટલાક અખાતી દેશોના દબાણ હેઠળ ટ્રમ્પે ઈરાન પર યુદ્ધ લાદી તો દીધું પણ તેમાં તેઓ બરાબરના ફસાઇ ગયા તે પછી તેમણે નાટો દેશો સામે બખાળા કાઢવા માંડ્યા. બ્રિટન સહિતના નાટોના સભ્ય દેશો અમેરિકાની મદદે નહીં આવ્યા તે બાબતે ટ્રમ્પને દુઃખ છે. તો નાટોના કેટલાક સભ્યોએ ટ્રમ્પને સ્પષ્ટ સંભળાવી દીધું કે તમે અમારી સાથે ચર્ચા કર્યા વિના આ યુદ્ધ શરૂ કર્યું હતું તેથી હવે

અમારે આ યુદ્ધ સાથે કંઈ લાગતું વળગતું નથી. આ અમારી લડાઇ નથી. દખીતી રીતે આ ટ્રમ્પને સખત નારાજ કરનારી બાબત હતી. આમ પણ ટ્રમ્પે ગ્રીનલેન્ડના મામલે દાદાગીરી કર્યા બાદ નાટોના કેટલાક સભ્ય દેશો સાથે તેમને તનાવ સર્જયો હતો, હવે ઈરાન યુદ્ધ આ તનાવ ઓર વધારી દીધો છે. ટ્રમ્પે બુધવારે નાટોના સેક્રેટરી જનરલ માર્ક રુટ સાથે બંધ બારણે બેઠક ચોજી હતી. ઈરાન યુદ્ધને લઈને લશ્કરી ગઠબંધન સાથેની ટ્રમ્પની નારાજગી દૂર કરવાના હેતુથી આ ચર્ચા કરવામાં આવશે તેવી અપેક્ષા હતી, પરંતુ બેઠક બાદ ટ્રમ્પે ફરી એકવાર નાટો સામે પોતાની ફરિયાદ દોહરાવી હતી. ખાનગી બેઠક

સંબંધની સફળતા માટે જરૂરી

એક દિવસ દાદા અને દાદી સાથે ઘરનાં બધાં સભ્યો વાતો કરતાં બેઠાં હતાં અને વાતનો વિષય હતો દાદા દાદીની દુપ મી લગ્ન તિથિ કઈ રીતે ઉજવવી.બધાં નવા નવા વિચારો રચૂ કરી રહ્યાં હતાં ત્યારે જેઠી ગણતા પોત્રે પૂછ્યું, “દાદા દાદી, આટલાં બધાં વર્ષોનો લાંબો સંબંધ તમે આ સંબંધ ટકાવ્યો કઈ રીતે? કચારોચે ઝઘડો ન થયો? ક્યારેય એકમેકથી કંટાળો ન આવ્યો?”

આવો પ્રશ્ન સાંભળી બધાં ચૂપ થઈ ગયાં. કોઈકના મનમાં થયું દાદા દાદીને માફું ન લાગે તો સાડું...ત્યાં તો દાદા હસ્યા અને બોલ્યા, “દીકરા, સંબંધની રેશમ ગાંઠ ટકાવવા માટે શું જરૂરી છે ખબર છે?”

પોત્રે કહ્યું, “દાદા, અમુક બાબતો મળવી જોઈએ આવડત, પૈસા, ઉમર, ક્વોલિફિકેશન, શોખ આ બધું એકસરખું હોય તો સંબંધ લાંબો ટકે...” દાદી હસ્યાં અને બોલ્યાં, “એમ તો અમારે કોઈ બાબતમાં મેળ નથી. તારા દાદા વર્ષીલ અને હું ચાર ચોપડી ભણેલી...તારા દાદા મારાથી વર વધી મોટા ...દાદાને પુસ્તક વાંચવાનો શોખ અને મને ફિલ્મ જોવાનો... તેઓ અદાલતમાં કામ કરે અને હું ઘરમાં રસોઈ... પૈસા તો તેઓ જે આપે તે જ ...બોલ અમારે તો કોઈ વાતે મેળ નથી

ચાર્જિંગ પોઈન્ટ

હેતા ભૂષણ

લાંબો કઈ રીતે ટક્યો હશે?

પૌત્રીએ પૂછ્યું, “દાદી, તો પછી આટલા મજબૂત સંબંધનું રહસ્ય શું?”

દાદાએ કહ્યું, “સૌથી જરૂરી છે ‘સમજદારી’ અને ‘એક મેક પર વિશ્વાસ’ અને એથી વધુ જરૂરી છે એક બીજાને આપેલા વચનને છેલ્લા શ્વાસ સુધી નિભાવવાની તૈયારી. તમારી ભાષમાં કહું તો ‘અનકન્ડીશનલ કમીટમેન્ટ.” દાદી બોલ્યાં, “એકમેકને સમજી લઈને સાથ આપવાની તૈયારી હોવી સૌથી વધારે જરૂરી છે.કોઈ પણ વાત ન ગમે તો પણ સમજવાની અને સ્વીકારવાની તૈયારી હોવી જોઈએ.તારા દાદા પુસ્તક વાંચવામાં એવા ખોવાઈ જતા કે મને ભૂલી જાય તો હું રિસાઈ ન જાઉં કારણ મને ખબર હતી કે તેઓ દર મહિને પોતાને કંટાળો આવે કે સમય ન હોય છતાં મને ફિમ્નોનો શોખ છે એટલે ફિલ્મ જોવા આવે છે.આમ દરેક બાબતે એકમેકને સમજવાં અને જાળવવાં જરૂરી છે.”

દાદાએ કહ્યું, “આ માત્ર મારા અને દાદીની સમજ અને સંબંધની વાત નથી. આ વાત દરેક સંબંધ પછી તે દોસ્તીનો હોય,પ્રેમનો હોય, લોહીનો હોય કે કામકાજી હોય, દરેક સંબંધની સફળતા માટે આવડત કે લાગકાત કે પૈસા કે શોખ એકસરખા હોવા જરૂરી નથી. સંબંધ લાંબા ટકાવવા માટે એકમેક સાથે સંબંધ નિભાવવાની અને જાળવવાની જવાબદારી અને સમજ હોવી જરૂરી છે.” દાદા દાદીએ સુંદર સમજ આપી.

હનુમાનજી

વાઈસ્કું ખેંચાણ પિયર બાજુ બધારે હોય, એ સ્વાભાવિક છે. એમ હાસ્યકારનું ખેંચાણ પણ હાસ્ય માટે હોય..! ન્યુટન ભલે જીવતા નથી,પણ ગુરુત્વાકર્ષણના નિયમ તો જાણતા છે ને..? રામાયણ સીરીયલમાં પણ સોએ જોયું હશે કે, હસવા કે હસાવવા માટે, હનુમાનદાદાએ, બળજબરીથી ચહેરાને ‘સેટ’ કર્યા હોય એવું કહ્યું નથી. એમના ચહેરા ઉપર આયાસ વગરનું નિર્દોષ હાસ્ય ફરકતું જ હોય. પછી ભલે એ લંકામાં હોય, ચિત્રકૂટમાં હોય કે અયોધ્યામાં..! સદેવ હસતા દેવ એટલે હનુમાનદાદા..! ...? જ્યાં પણ તક મળી ત્યાં, કપીશ્વરે સૌને હસાવ્યા હશે, બાકી ફસાવ્યા નથી..! સંત તુલસીદાસે પણ હનુમાન ચાલીસાની શરૂઆતમાં જ “શ્રી ગુરુ ચરણ સરોજ રજ, નિજ મનુ મુકુરુ સુધારી.” વર્ણવીને મુખપું સુધારવાનો ઉપાય બતાવેલો છે. છતાં લોકો ફેસિયલ વગરે હસતા નથી. ભગવાનને ફક્ત હસાવે આખો હોય તો પણ, ચહેરા ઉપર હાસ્યનો દુકાળ દેખાય. મોઢું બાહેલા અથાણા જેવું જ કાયમ હોય. એટલે હું હનુમાનજીને અંગત હાસ્યને હાસ્યનો દેવતા પણ માનું..! એ પણ દ્વેતભાવ જ છે ને..?

અમને કેમ એવું ભણાવેલું કે, ‘માણસનાં પૂર્વજો વાનર હતા’ એની ખબર નહિ. એવું પણ ભણાવી શક્યા હોત કે, હનુમાનજી માણસોના પૂર્વજ હતા. કાળક્રમે પૂંછડું ઘસાઈ ગયું એમ, સમય જતાં ચહેરાનું રીપોવેશન પણ થયું હોય..! બાકી હાસ્યના માપદંડથી જોઈએ તો, હનુમાનજીમાં પણ હાસ્ય ફરકતું હતું. એટલે એ અમારા હાસ્યના દેવતા અને અમે એના સીધી લીટીના વારસદાર કહેવાઈએ..! હાસ્ય માનવીને વિનમ્રતા શીખવે છે. માતા સીતાજીએ અજિમા, મહિમા, ગરિમા, લહિમા, પ્રાપ્તિ, પ્રાકામ્ય, ઈશિત્વ અને વશિત્વ જેવી આઠ સિધ્ધિઓ પરદાનમાં આપેલી હોવા છતાં, કપીશ્વરને કોઈ અભિમાન નહિ. સદાય વિનમ્ર અને હસતા હસતા પૈશ થાય..! આવા સિદ્ધ મહાત્માની ઓળખ હું હાસ્યના દેવતા તરીકે આપું છું. એમનો જન્મ મહોત્સવ આવે તો સ્વાભાવિક છે કે, આપણા સ્વજનનો જન્મ મહોત્સવ આવ્યો હોય એટલો આનંદ થાય. આપણા પણ મુખડા મલકે..! એમને Happy birth day તો કહેવાય નહિ. કહેવા ગયા તો આપણો શિષ્ટાચાર લાજે ને એવું પણ નહિ કહેવાય કે, ‘તુમ જીયો હજારો સાલ..!

કારણ તેઓ તો સાત ચિરંજીવી પૈકીના એક ચિરંજીવ છે. આપણી Birth day હોય તો પાર્ટી કરીએ, એમના જન્મોત્સવમાં તો બંડારા કરવાનો નાચનો જામ. આપણા જન્મ દિને મીણબત્તી સળગાવીને હોલવીએ, એમના જન્મોત્સવમાં તો આરતીના દીપક પેટાવીએ. બાકી હોશલાની જે વાત કરીએ તો, પગમાં ભલે લંકા પહોંચતી હોય, પણ સૌનો હોંશલો અંજનિ પહાડ ચઢવાનો જ હોય..! શું કહો છો રતનજી..! ઘણાંને થશે કે, આજે રમેશિયાએ ગમ્મત ગુલાલની ચેનલ ઉપરથી સીધો ગુલિક્કે ચેનલ પર કેમ

પહેલાં, ટ્રમ્પે એવો સંકેત આપ્યો હતો કે અમેરિકા આ ટ્રાન્સ-એટલાન્ટિક ગઠબંધન છોડવા પર વિચાર કરી શકે છે. ઈરાને જ્યારે હોમીયુની સામુદ્રધુની અસરકારક રીતે બંધ કરી દીધી ત્યારે નાટોના સભ્ય દેશોએ ટ્રમ્પની મદદ માટેની હાકલને નકારી કાઢી હતી.

ઢાઘટ હાઉંસે આ અંગે તાત્કાલિક કોઈ વધુ અપડેટ આપી નથી. આ સિપબ્લિકન અમેરિકન પ્રમુખના ભૂતકાળમાં રુટ સાથે મૈત્રીપૂર્ણ સંબંધો રહ્યા છે. આ બેઠક એવા સમયે થઈ છે જ્યારે મંગળવારે મોડી રાત્રે અમેરિકા અને ઈરાન બે અઠવાડિયાના યુદ્ધવિરામ માટે સંમત થયા છે, જેમાં આ સામુદ્રધુની ફરીથી ખોલવાનો પણ સમાવેશ થાય છે. બુધવારે વહેલી સવારે ઢાઘટ હાઉંસના પ્રેસ સેક્રેટરી કેરોલિન લેવિટે સ્વીકાર્યું હતું કે ટ્રમ્પે નાટો છોડવા અંગે ચર્ચા કરી હતી. લેવિટે કહ્યું, મને લાગે છે કે આ કંઈક એવું છે જેની પ્રમુખ થોડા કલાકોમાં સેક્રેટરી જનરલ રુટ

સાથે ચર્ચા કરશે. બે કે આવી ચર્ચાની કોઈ વિગત બહાર આવી નહીં. બીજી બાજુ, અમેરિકી સંસદ ટ્રમ્પને અમેરિકાને નાટોમાંથી ખેંચી લેવાની મંજૂરી આપે કે કેમ? તે એક પ્રશ્ન છે. 202૩માં અમેરિકી સંસદે એક કાયદો પસાર કર્યો હતો જે કોઈપણ અમેરિકી પ્રમુખને તેની મંજૂરી વિના નાટોમાંથી બહાર નીકળતા રોકે છે. ટ્રમ્પ લાંબા સમયથી નાટોના ટીકાકાર રહ્યા છે અને તેમના પ્રથમ કાર્યકાળમાં તેમણે સૂચવ્યું હતું કે તેમની પાસે ગઠબંધન છોડવાની પોતાની સત્તા છે. તેઓ આ માટે ખર્ચનો પ્રશ્ન પણ ઉભાડતા આવ્યા છે.

સોવિયેત યુનિયન દ્વારા પશ્ચિમી દેશોની સુરક્ષા સામે ઊભા થયેલા શીત યુદ્ધના જોખમનો સામનો કરવા માટે 1949માં આ ગઠબંધનની સ્થાપના કરવામાં આવી હતી. તેના ૩2 સભ્ય દેશો થયેલો બોડાળનો મુખ્ય અધાર પરસ્પર સંરક્ષણ કરાર છે, જેમાં એક દેશ પરના હુમલાને તમામ પરનો હુમલો માનવામાં આવે છે. બ્યૂરોક્ર અને વોશિંગ્ટન

મિચ મેકકોનેલે મંગળવારે રાત્રે ગઠબંધનના સમર્થનમાં એક નિવેદન બહાર પાડ્યું હતું. મેકકોનેલ, જે સંરક્ષણ ખર્ચની હેખરેખ રાખતી સમિતિના સભ્ય છે, તેમણે ટ્રમ્પને સ્પષ્ટ અને સુસંગત રહેવા વિનંતી કરી અને કહ્યું કે આપણા હિતોને જોખમમાં મૂકતા વિરોધીઓને રોકવાને બદલે સમાન હિત ધરાવતા સાથીઓ સાથે જૂની ફરિયાદો ઉગ્રેણવામાં સમય પસાર કરવો એ અમેરિકાના હિતમાં નથી. ટ્રમ્પ સત્તામાં પાછા ફર્યા અને રશિયા સામેના યુદ્ધમાં યુકેન માટે અમેરિકી લશ્કરી સહાયમાં ઘટાડો કર્યો તથા સાથી દેશ ડેનમાર્ક પાસેથી ગ્રીનલેન્ડ કબજે કરવાની ધમકી આપી, તેનાથી છેલ્લા એક વર્ષમાં ગઠબંધન પહેલેથી ૧ ફ્ફડાટમાં હતું. પરંતુ ફેબ્રુઆરીના અંતમાં ઈરાન યુદ્ધ શરૂ થયા પછી ટ્રમ્પ દ્વારા નાટોની ટીકા તેજ બની હતી. હવે ટ્રમ્પ અમેરિકાને નાટોમાંથી ખેંચી લે છે કે કેમ? અને ખેંચી શકે છે કે કેમ? તે જોવાનું રહે છે.

જાહેર જીવનમાંથી ડરની રાજનીતિ બાજુ પર રાખીને બીજા પ્રશ્નો વિચારી શકાય

“જો તમે ભારતને સ્વતંત્ર કરશો તો ત્યાં પીઢોરા અને ચોર હુડારા શાસન પર ચડી બેસશે”- જ્યારે ભારત પર અંગ્રેજોનું શાસન હતું ત્યારે, ખ્રિસ્તનામાં કોઈ ભારતને સ્વતંત્ર કરવાનો મત રજૂ કરે તો બ્રિટનના વડપ્રધાન વિસ્ટન ચર્ચિલ આ વાત કરતા. મૂળમાં કહો કે ‘ડરાવતા’ ના હો. ભારતમાં અંગ્રેજો છે તો જ પ્રજા સુખી છે. આ લોકોને તો શાસન કરતા જ ક્યાં આવડે છે. આમને આઝાદ અપાય જ નહીં’..... વગેરે વગેરે. વળી

શિક્ષણ-સંસ્કાર

કાર્તિકેય ભટ્ટ

ડરની રાજનીતિ અંગ્રેજો વખતથી ચાલી આવે છે. ભારતીય પ્રજાને નેતાઓ સતત ડરાવે છે અને અમે જ તમરા તારણ હાર છીએ, અમે નહીં હોઈએ તો તમારું શું થશે?

પાર્ટી છે, જો ભાજપ સત્તામાં આવશે તો બિન સાંપ્રદાઈકતા ખત્મ થશે. સંસદમાં નેતાઓને બદલે ધર્મગુરુઓ બેસશે અને દેશ કાયદાથી ચાલવાને બદલે જાણે ધર્મગ્રંથોથી ચાલવા લાગશે”- તે મતલબની વાતો વહેતી થઈ. કહો કે એક ડર ફેલાવવામાં આવ્યો કે ભાજપ આવશે તો આમ થશે ક્યાં આવ્યા પીન્ચારા. હુટારા? આજે કોંગ્રેસ નથી ક્યાં દેશની કોર્ટો ધર્મ ગ્રંથોથી ચાલવા માડી? સંસદમાં સાધુ સંતો. બાવાઓ આવી ગયા? એવું નથી કે દેશમાં બધું રૂડું રૂપાળું છે અને સારું જ છે પણ કોંગ્રેસ હોય કે ભાજપ દેશમાં જે ક્રિયા થાય કે તેમાં

ચૂંટણી હતી ત્યારે જો એનડીએ હારી જશે અને તેજસ્વીનું મહા ગઠબંધન જીતશે તો જંગલ રાજ પાછુ આવશે (ગુજરાતમાં કફરું ની જેમ) ભાજપ હોય કે કોંગ્રેસ ,રાજ્યની ચૂંટણી હોય કે કેન્દ્રની ટુકમાં બધાજ પ્રજાને ડરાવી રહ્યા છે ..જો અમે નહીં જીતીએ તો ના નામે, આજે અંગ્રેજો નથી ક્યાં આવ્યા પીન્ચારા. હુટારા? આજે કોંગ્રેસ નથી ક્યાં દેશની કોર્ટો ધર્મ ગ્રંથોથી ચાલવા માડી? સંસદમાં સાધુ સંતો. બાવાઓ આવી ગયા? એવું નથી કે દેશમાં બધું રૂડું રૂપાળું છે અને સારું જ છે પણ કોંગ્રેસ હોય કે ભાજપ દેશમાં જે ક્રિયા થાય કે તેમાં

પછી મૂડીવાદીઓ પણ ગોઠે ચડે એવા અધિકારીઓ દ્વારા ચાલતા ખાનગીકરણથી જે નુકશાન પામ્યા છીએ તે તો કદાચ ચર્ચિલ ડરાવતા હતા તે પીન્ચારા હુટારા પણ ન કરી શકે તેવું નુકશાન છે માટે પ્લીઝ વિક્રમના આ નવા વર્ષે પ્રજાને ખરેખર અભયનું વરદાન આપો અને નક્કી કરો કે બીજી કોઈ પણ રાજનીતિ કરીશું પણ ડરાવીશું તો નહીં જ. જો પ્રજા જાગૃત હોય તો કોઈ મુખ્યમંત્રી ધારે તો પણ પ્રજાનું કેટલું અહિત કરી લે અને જો પ્રજા એજ એ જ ધ્યાન ન દેવું હોય તો કોઈ તેને બચાવી પણ શું શકવાનો? - આ લેખમાં પ્રગટ થયેલા વિચારો લેખિકા પોતાના છે.

એટલે સ્વયં હાસ્યદેવતા..!

લંકામાંથી ખોળી કાઢેલાં. રાવણ જેવા રાવણને હંકાવવા, એ કોઈ સામાન્ય ડીંગી છે..?” બીજા દેશો તો અમસ્તા જ ધુમાડા કાઢે કે, ‘અમે માર પર ગયા ને મંગળ પર આંટો મારી આવ્યા..! ત્યારે અમારા દાદા તો બાલ્યાવસ્થામાં, લાખો વર્ષ પહેલાં આખો સુરજ ગળી ગયેલા. અમને ટાઈ-શૂટમાં ફાંકા-ફોજદારી કરતાં નહિ આવડે એટલું જ, બાકી અમે તો ધોહિત્યામાં પણ ધમધમ કરીએ. કારણ કે, અમારા ઉપર ૩૩ કરોડ દેવી-દેવતાની છત્રછાયા છે , જેને અમે વસ્તી ગણતરીમાં

લંકામાંથી ખોળી કાઢેલાં. રાવણ જેવા રાવણને હંકાવવા, એ કોઈ સામાન્ય ડીંગી છે..?” બીજા દેશો તો અમસ્તા જ ધુમાડા કાઢે કે, ‘અમે માર પર ગયા ને મંગળ પર આંટો મારી આવ્યા..! ત્યારે અમારા દાદા તો બાલ્યાવસ્થામાં, લાખો વર્ષ પહેલાં આખો સુરજ ગળી ગયેલા. અમને ટાઈ-શૂટમાં ફાંકા-ફોજદારી કરતાં નહિ આવડે એટલું જ, બાકી અમે તો ધોહિત્યામાં પણ ધમધમ કરીએ. કારણ કે, અમારા ઉપર ૩૩ કરોડ દેવી-દેવતાની છત્રછાયા છે , જેને અમે વસ્તી ગણતરીમાં

મંગલ મસ્તી

તો લીધા જ નથી. એટલે ભારત મહાન છે. અમે ભણતા ત્યારે શિક્ષકોએ અમને માત્ર પલાખા અને કાળુડી કૂતરીને આવ્યાં ગલુડિયાંવાળી કવિતા જ મોઢે કરાવેલી. બાકી, ૩૩ કરોડ દેવતાની નામાવલિ જો મોઢે કરાવી હોત તો, એક જન્મ મહોત્સવથી બીજા જન્મ મહોત્સવ સુધીમાં પણ આ નામાવલિ પૂરી નહિ થાત..! પાડ માનો કે, ૩૩ કરોડ દેવી-દેવતાઓનાં શસ્ત્રોનું આપણે

ભયો-ભયો..!! કોઈ ઉપર કોઈ બળજબરી નહિ..! ‘જય કપિશ તિહુ લોક જાગરા’ બોલો, એટલે માણસ ‘ચાજી’ થઈ જાય..! આવા શકિતશાળી દેવ એટલા હાથે લંકાને સળગાવેને આવેલા..! માતા સળગીને પણ આશ્ચર્ય થયેલું કે, આ વાનરમાં આવી શકિત આવી ક્યાંથી..? માતા સીતાજીએ પણ હનુમાનજીને પૂછેલું કે... લંક જલાકે જલી બી નહિ, હનુમંત વિચિત્ર પૂંછ તુમ્હારી

ચર્ચાપત્ર

દેશની બેરોજગારી

દૈનિકના એક તાજેતરના સમાચાર અન્વયે દેશમાં 40 ટકા યુવા ગ્રેજ્યુએટ્સ પાસે નોકરી નથી. 25 થી 29 વર્ષના 20 ટકા ગ્રેજ્યુએટ્સ બેકાર છે. દેશમાં દર વર્ષે સરેરાશ 50 લાખ ગ્રેજ્યુએટ્સ ઉમેરાય છે. જેમાંથી માત્ર 28 લાખ જ ગ્રેજ્યુએટ્સ નોકરી મેળવી શકે છે. આજે કોન્ટ્રાક્ટવાળાં કર્મચારીઓ, હંગામી પગારવાળા કર્મચારીઓ, ગીગ વર્કસ (પાર્ટ ટાઈમ જોબવાળા) અને સ્ટાઈઅપવાળા કર્મચારીઓ કાર્યરત છે, જેના એક કારણમાં અસંતોષકારક લિન્કડ ઈન્સ્ટીટ્યુ યોજનાને મંજૂરી અપાવે છે જેનો ઉદ્દેશ રોજગાર વધારવો અને કંપનીઓને વધુ નોકરી આપવા પ્રોત્સાહિત કરવાનો અભિનંદનને પાત્ર છે. એક રીપોર્ટ અન્વયે છેલ્લાં 7 વર્ષમાં 18 લાખ ઉધોગો બંધ થયા છે. એ 54 લાખ લોકો બેરોજગાર થયેલ છે. જેમની પાસે રોજગારી છે તેમાંથી 78 ટકાની આવક મળીને 14 હજાર રૂપિયા પણ નથી અને તેનાથી જ પરિવારનું પાલન કરવાનું હોય છે. બેરોજગારી ઘટાડવા નવા ઉધોગો સ્થાપવાનું સરળ બનાવવું જોઈએ અને જૂના ઉધોગો બંધ ન થવા જોઈએ. દરેક પરિવારમાં એક રોજગારી ફરજીયાત અપાવવી જોઈએ તેવો સરકારે નિયમ કરવો જોઈએ.

અમદાવાદ - સલીમ પટેલ

નર્મદાની ઉત્તરવાહિની પરિક્રમા ભારતની સૌથી પવિત્ર નદી ગંગામાં સ્નાન કરવાથી પાપમુક્ત થવાય છે એવી રીતે યમનોત્રી ધામમાં યમુનાના પાનથી વ્યક્તિની પુણ્ય રાશિ વધે છે. છતાં બંને નદીઓમાં પરિક્રમાનો કોઈ ઉપક્રમ નથી પરંતુ માત્ર નર્મદા નદીની જો વાત કરીએ તો રૂઝ પુરાણમાં રેવા ખંડનો એક શ્લોક. ‘નર્મદા સરિતા શ્રેષ્ઠતા શિવતત્ત્વ સમન્વિતામ્ શિવસ્મરણ પ્રાપ્તયે, સર્વ પાપવિનાશિની.’ અર્થાત્ નર્મદા શ્રેષ્ઠ નદી છે, જે શિવસ્મરણ કરાવે છે. શંભુનાથ સ્મરણ માત્રથી સર્વ પાપનો વિનાશ થાય છે. આથી લોકો નર્મદાની 21 kmની પરિક્રમા કરે છે. દર ચૈત્ર મહિનામાં મા નર્મદાની ઉત્તરવહીની પરિક્રમા શરૂ થાય છે, જે તિલકવાડા અથવા રામપુરાથી શરૂ થાય છે. પરિક્રમા દરમિયાન અનેક નાનાં મોટાં પ્રાચીન અર્વાચીન મંદિરો, આશ્રમો અને સિદ્ધ સ્થળો આવે છે, જ્યાં ભક્ત દર્શન કરી પાવન થાય છે. મોટા ભાગની નદીઓનું વહેણ ઉત્તરથી દક્ષિણ અથવા પશ્ચિમથી પૂર્વ તરફનું છે. એક માત્ર રેવા નદી પૂર્વથી પશ્ચિમ તરફ વહે છે. એ વહેણમાં નર્મદા રાજપીપળા જિલ્લાના 9 કિલોમીટરના વિસ્તારમાં પોતાની દિશા છોડીને ઉત્તર તરફ વહેવા લાગે છે. વૈદિક પરંપરામાં ઉત્તર દિશા મોક્ષની દિશા છે. આથી ઉત્તરવાહીની પરિક્રમા અને મોક્ષ, મુક્તિદાતા પરિક્રમા ગણાય છે. ચૈત્ર મહિનામાં થતી આ યાત્રાના થોડા દિવસો બાકી છે તો આ પરિક્રમા કરો.

સુરત - ચોગેન્દ્ર પટેલ
આપતિગ્રસ્ત સંપ્રભુતા દેશમાં જ્યારે આઠ દાયકામાં પાંગરેલી લોકશાહી હોય, આદર્શ સંવિધાન હોય, રાષ્ટ્ર તરીકેની પ્રતિષ્ઠા સમસ્ત વિશ્વમાં હોય ત્યારે શાસકોએ રાષ્ટ્રની સંપ્રભુતા કે સાર્વભૌમત્વનું સંપૂર્ણપણે રક્ષણ કરવાની ફરજ બની રહે છે. હવે કોઈની ગુલામી, કોઈ પણ પ્રકારે દેશ પર છવાઈ શકે નહીં. રાષ્ટ્રપ્રેમ અને રાષ્ટ્રાભિમાનને ક્ષતિ પહોંચે તેવી કોઈ પણ પ્રકારની હરકત ચલાવી લેવાય નહીં. જનસાધારણનાં નાગરિકોના મતદાનથી નિયત સમય મર્યાદા માટે ચૂંટાયેલાં સત્તાધીશોએ હક્રીકતની વિરુદ્ધ થતી ગતિવિધિ ફગાવી દેવી જોઈએ. નહીંતર દેશદ્રોહ નોંધાઈ શકે.

વિશ્વમાં મહાસત્તાઓ જ્યારે ભારતની સંપ્રભુતા વિરુદ્ધ આચરણ કરે ત્યારે તેનો વીરોચિત્ર પ્રતિકાર પણ સત્તાધીશો દ્વારા થવો જોઈએ. ભારતના અતિથિ કે તેના કાફલા પર ચાંચિયાગીરી સમાન આક્રમણ કરી તમાહી મચાવવી એ ભારતનું ધોર અપમાન બની જાય છે. રાષ્ટ્રના વહીવટ કે સંચાલનની નીતિઓ પર અન્ય દેશ દ્વારા આદેશ આપે, ભારતત્તની સીમાઓ પર ઉલ્લંઘન કરે ત્યારે સંપ્રભુતા અથવા છે અને શાસકોની ક્ષમ્ય ભૂલો વિરુદ્ધ પ્રજાકીય વિરોધ પ્રગટ થાય છે. આઠ દાયકામાં પહેલી વાર આટલી હદે સંપ્રભુતાનું હનન થવા માંડ્યું છે. ભારત શાંતિપ્રિય દેશ હોવાથી અચ્ચાન, મનન, ચિંતન, ગહન અને મનનનું જ્ઞાન આ બધું આપણને જીવન દરમ્યાન શાંતિ આપનાર કુદરત સામે અયોગ્ય નુસખાઓ થકી જે

સુરત - કલ્પના બામહિયા
અત્યંત આધુનિક ટેકનોલોજીને લઈને જે અશાંતિએ પોતાનું અવ્યવહારુ સ્વરૂપ બતાવતા શાંતિની શોધમાં નીકળેલો આજનો આધુનિક માણસ આજે આપણે હાથે કરીને દુઃખી થઈ રહ્યાં છીએ તેનું મૂળ તત્ત્વ એ છે કે આપણે કુદરતસર્જીત જે ચીજવસ્તુઓ બનાવી છે તેનામાં આપણી આધુનિક બુદ્ધિ થકી નિતનવા પ્રયોગો કરતા રહી, અસલ જીવનનું ધ્યેય, જીવનમાંથી મળતી શાંતિ, દરેક ધર્મના ગ્રંથોનું અધ્યાન, મનન, ચિંતન, ગહન અને મનનનું જ્ઞાન આ બધું આપણને જીવન દરમ્યાન શાંતિ આપનાર કુદરત સામે અયોગ્ય નુસખાઓ થકી જે

- આ લેખમાં પ્રગટ થયેલા વિચારો લેખિકા પોતાના છે.